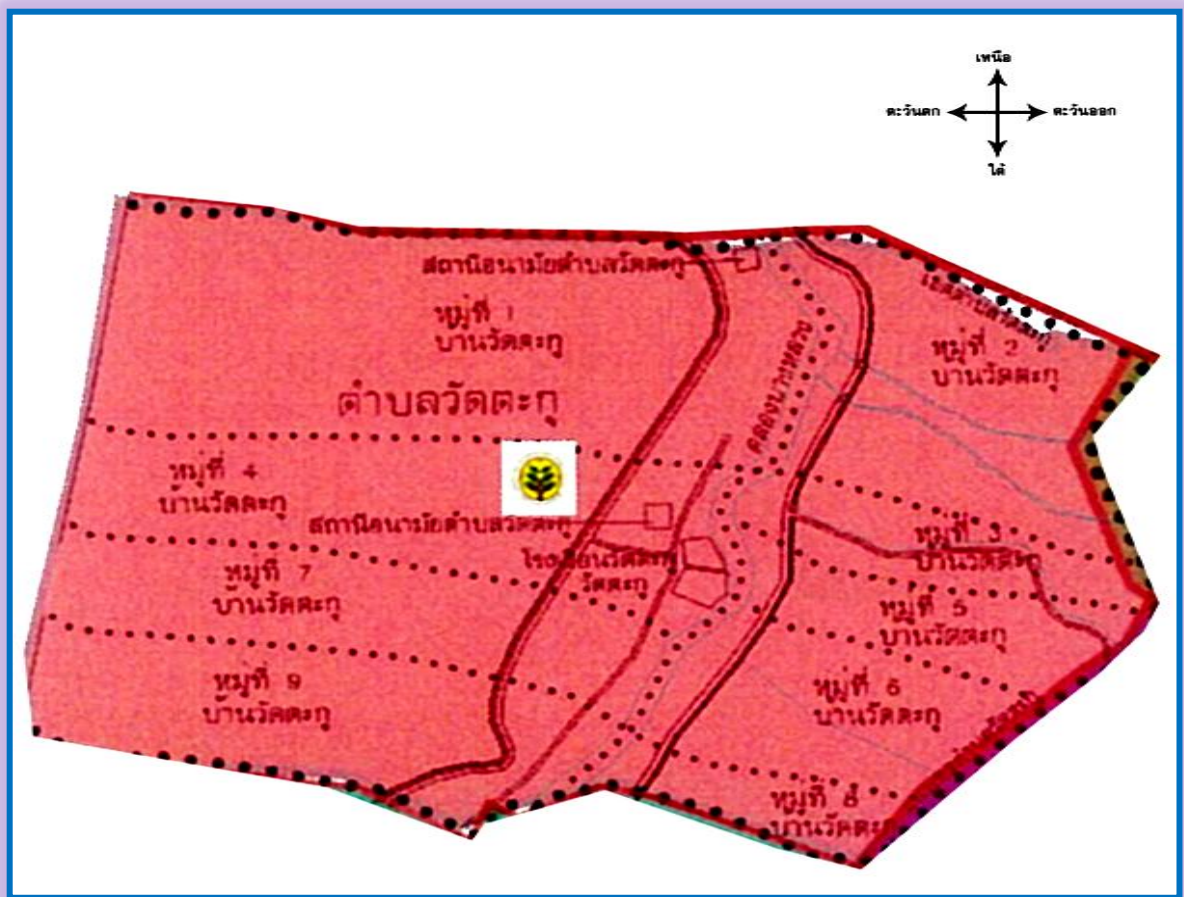

MRCF

การลดต้นทุนการผลิตพื้นที่ปลูกข้าว

ประจำปี 2559

ตำบลวัดตะกู อำเภอบางบาล

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โทร. 035-307787

คำนำ

ตำบลวัดตะกูได้จัดทำข้อมูลโซนนิ่ง (Zoning) เพื่อเป็นการทำข้อมูลข้าวเชิงวิเคราะห์ในพื้นที่ เพาะปลูกให้เหมาะสมกับพื้นที่ในการส่งเสริมการเกษตรและชุมชนให้มีการพัฒนาอาชีพเพิ่มผลผลิตข้าวเพื่อลด ต้นทุน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน โดยการศึกษาวิจัยและพัฒนา งานด้านการส่งเสริม การเกษตร งานถ่ายทอดเทคโนโลยีและให้บริการทางการเกษตรพร้อมทั้งพัฒนาครอบครัวและสถาบันเกษตรกร ให้เข้มแข็ง มีการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ เกษตรกรตำบลวัดตะกูจึงมีส่วนร่วมในการปรับปรุงระบบส่งเสริมการเกษตร ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ปัจจุบันในการผลิตข้าว

เอกสารฉบับนี้ได้จัดทำขึ้นมา เพื่อพัฒนาข้อมูลการเกษตร ของตำบลวัดตะกู เพื่อให้สามารถ ดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

กฤติยา ศรีศักดิ์

กรกฎาคม 2559

สารบัญ

หน้า

1. ข้อมูลสภาพทั่วไป	1
2. ข้อมูลสถานการณ์การผลิต	5
3. การจัดระบบการส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลได้รวดเร็ว	9
4. การบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	10
5. การกำหนดพื้นที่เป้าหมายการผลิต	11
6. การวิเคราะห์ปัญหาการผลิตข้าว	11
7. การให้บริการเกษตรกรอย่างเฉพาะเจาะจงในพื้นที่	13

MRCF ตำบลวัดตะกู

M : Mapping การจัดทำ และใช้ข้อมูลในลักษณะแผนที่

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน

ข้อมูลทางกายภาพ

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

อาณาเขตติดต่อ ทิศเหนือ	ติดต่อ ตำบลบางหลวง
ทิศใต้	ติดต่อ ตำบลทางช้าง วัดยม
ตะวันออก	ติดต่อ ตำบลกบเจา
ตะวันตก	ติดต่อ ตำบลกุฎี อำเภอฟักไถ่

2. การเขตแบ่งการปกครอง

ตำบลบางหลวง มี 9 หมู่ มีการปกครองแบบองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ขึ้นกับองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำเต้าแบ่งการปกครองออกเป็น เมื่อปี พ.ศ. 2547 แบ่งการปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้าน ดังนี้

- หมู่ที่ 1 บ้านวัดตะกู
- หมู่ที่ 2 บ้านวัดตะกู
- หมู่ที่ 3 บ้านวัดตะกู
- หมู่ที่ 4 บ้านวัดตะกู
- หมู่ที่ 5 บ้านวัดตะกู
- หมู่ที่ 6 บ้านวัดตะกู
- หมู่ที่ 7 บ้านวัดตะกู
- หมู่ที่ 8 บ้านวัดตะกู
- หมู่ที่ 9 บ้านวัดตะกู

3. สภาพภูมิประเทศ

พื้นที่ทั้งหมดของตำบล 4,149 ไร่ แบ่งออกเป็น

1. พื้นที่บริเวณตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัย	327	ไร่
2. พื้นที่ทำการเกษตร	3,737	ไร่
พื้นที่ทำนา	2,718	ไร่
พื้นที่ทำสวน	299	ไร่
พื้นที่ทำไร่	-	ไร่
พื้นที่อื่นๆ	85	ไร่
พื้นที่ป่า	-	ไร่

3. เทคโนโลยีการผลิต (การใช้ปุ๋ยและสารเคมี)

เทคโนโลยีการผลิตของตำบลวัดตะกู มีการใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยน้ำชีวภาพควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมี ซึ่งเน้นการปรับโครงสร้างของดิน ไม่ให้ดินเสื่อมสภาพ ปุ๋ยหมักและปุ๋ยชีวภาพมีคุณสมบัติปรับสภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ เกษตรกรใช้เทคโนโลยีในการผลิตสารสกัดชีวภาพแทนการใช้สารเคมี เพื่อเป็นการรักษาระบบนิเวศน์และไม่เป็นอันตรายต่อเกษตรกรเอ

4. ปริมาณผลผลิต

เกษตรกรในตำบลวัดตะกู มีการปลูกข้าวนาปรัง ผลผลิต 942 กก./ไร่

5. แหล่งท่องเที่ยว

ตำบลวัดตะกูไม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

2.3 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

1. ขนาดการถือครองที่ดิน

ขนาดการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลวัดตะกู ถือครองที่ดินครอบครัวละ 10 - 15 ไร่

2. สิทธิในที่ดินทำกิน

- มีที่ดินเป็นของตนเองทั้งหมด 50 ครัวเรือน
- มีที่ดินเป็นของตนเองและเช่าเพิ่ม 41 ครัวเรือน
- เช่าทั้งหมด 10 ครัวเรือน

3. จำนวนแรงงาน

ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในวันแรงงานและแม่บ้านประชากรวัยนักเรียนนักศึกษาเป็นส่วนใหญ่ บางส่วนรับจ้างทำงานในโรงงานต่างจังหวัดและต่างอำเภอ

4. เป้าหมายการทำฟาร์ม

- เกษตรกรในตำบลวัดตะกู มีเป้าหมายการทำฟาร์มหรือการผลิต คือ
- ที่ดอนน้ำไม่ท่วม จะปลูกไม้ผล

5. เทคนิควิธีการผลิต

ตำบลวัดตะกู เกษตรกรใช้เทคโนโลยีเข้ามาทำการเกษตร เช่น การนำปุ๋ยชีวภาพใช้ร่วมกับปุ๋ยเคมี

การเปลี่ยนพันธุ์ข้าวจากพันธุ์พื้นเมือง โดยใช้พันธุ์ส่งเสริม เช่น กข 47, กข41, กข31 ,พิษณุโลก 2 และคุณภาพเพื่อสีเป็นข้าวสารจะขายได้ราคาสูงกว่าพันธุ์ข้าวพื้นเมือง

6. ผลผลิตเฉลี่ย ราคา ต้นทุนการผลิต

ที่	รายการ	นาปรัง (บาท/ไร่)
1	ค่าพันธุ์ข้าว 25 กก.	620
2	ค่าไถ	450
3	ค่าจ้างหว่าน	-
4	ค่าปุ๋ย	800
5	ฮอร์โมน (2 ครั้ง)	90
6	ค่าสารเคมี(วัชพืช+ค่าแรง)	450
7	ค่าสารเคมี(แมลง)	285
8	ค่าสูบน้ำ	1,000
9	ค่าเก็บเกี่ยว	500
10	ค่าขนส่ง	200
11	ค่าเช่านาไร่ละ 2,000 บาท/ปี	1,000
12	รวมค่าใช้จ่าย	5,395
13	ราคาขาย(บาท/เกวียน)	7,500
14	ผลผลิตเฉลี่ย	942
15	ขายได้	7,065
16	กำไรสุทธิ	1,670

7. แหล่งเงินเชื่อเพื่อการเกษตร

เกษตรกรส่วนใหญ่ของตำบลวัดตะกู เป็นสมาชิกของ ธ.ก.ส. รองลงมาคือสมาชิกสหกรณ์การเกษตร นอกจากนั้นก็มีกองทุนหมู่บ้านทุกหมู่

8. ข้อมูลการตลาด

ข้าว { ขายโรงสี 90%
เก็บไว้ทำพันธุ์ 10%

2.4 ข้อมูลด้านสังคม

1. จำนวนประชากรและครัวเรือน

ตำบลวัดตะกู มีประชากรทั้งหมด 1,596 ราย เป็นชาย 755 คน หญิง 841 คน ครัวเรือนทั้งหมด 540 ครัวเรือน ครัวเรือนเกษตรกร 209 ครัวเรือน อาชีพทำนาเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง ทำอิฐ

2. พื้นที่/สภาพการถือครอง

ตำบลวัดตะกู มีพื้นที่ถือครองทั้งหมด 4,149 ไร่ จำนวนพื้นที่การเกษตร 3,737 ไร่

3. ประวัติความเป็นมาของชุมชนรูปแบบการตั้งถิ่นฐาน

สภาพความเป็นอยู่ของราษฎรตำบลวัดตะกู มีความมั่นคงของบ้านเรือนที่อยู่อาศัย อาหารการกินอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากปลูกและเป็นผู้ผลิตเอง เช่น กุ้ง และพืชผัก สุขภาพอนามัยอยู่ในระดับปานกลาง ความสามารถในการพึ่งพาตนเองในการจัดการภายในครอบครัว เช่น การประกอบอาชีพ การให้การศึกษาแก่บุตรอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ประชากรนับถือศาสนาพุทธ ลักษณะการตั้งบ้านเรือน ใต้ถุนสูง เนื่องจากน้ำท่วมทุกปี จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มตั้งบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำลำคลอง มีสาธารณูปโภคครบทุกหมู่ ตลอดจนสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เช่น ถนน วัด โรงเรียน ร้านค้า ศาลากลางบ้าน ฯลฯ

4. ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม อิทธิพลของความคิด

ราษฎรในตำบลวัดตะกู มีประเพณีตามพื้นบ้าน และบุญประเพณีในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา วันอาสาฬหบูชา วันออกพรรษา วันสารทไทย วันสงกรานต์ วันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น

5. ภูมิปัญญา

- คนตรีไทย
- จักสาน ตะกร้า, กระดัง

2. ข้อมูลสถานการณ์การผลิตข้าว

ตำบลวัดตะกูมีการผลิตข้าวปีละ 2 ครั้ง เป็นข้าวไม่ไวแสงโดยการหว่านน้ำตาม โดยการเตรียมดินและการทำเทือกมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยใช้รถไถดินตีนตะขาบบนดิน 2 ครั้ง จะได้เทือกปรับให้เรียบใช้พันธุ์ข้าวไม่ไวแสงเช่นพันธุ์ กข 47, กข51, กข 31, กข 41, และพิษณุโลก 2

2.1 พื้นที่ตามเขตความเหมาะสม

ตำบลวัดตะกู มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (S1 + S2) จำนวน 2,988 ไร่ และมีพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (S3 + N) จำนวน 461 ไร่

อ.บางบาล	N	S1	S3	ผลรวมทั้งหมด
ต.กบเจา	-	7,403	-	7,403
ต.ทางช้าง	652	2,996	39	3,687
ต.ไทรน้อย	1,075	4,259	91	5,425
ต.น้ำเต้า	-	6,834	-	6,834
ต.บางชะนี	994	3,207	43	4,244
ต.บางบาล	350	2,876	0	3,226
ต.บางหลวง	613	3,029	73	3,715
ต.บางหลวงโคก	686	2,622	47	3,356
ต.บางหัก	813	4,538	139	5,490
ต.บ้านกุ่ม	422	8,924	-	9,346
ต.บ้านคลัง	-	5,053	-	5,053
ต.พระขาว	-	6,045	-	6,045
ต.มหาพรหมณ์	1,448	5,433	80	6,960
ต.วัดตะกู	331	2,988	130	3,449
ต.วัดยม	298	6,355	22	6,674
ต.สะพานไทย	191	4,371	-	4,562
ผลรวมทั้งหมด	7,874	76,932	663	85,469

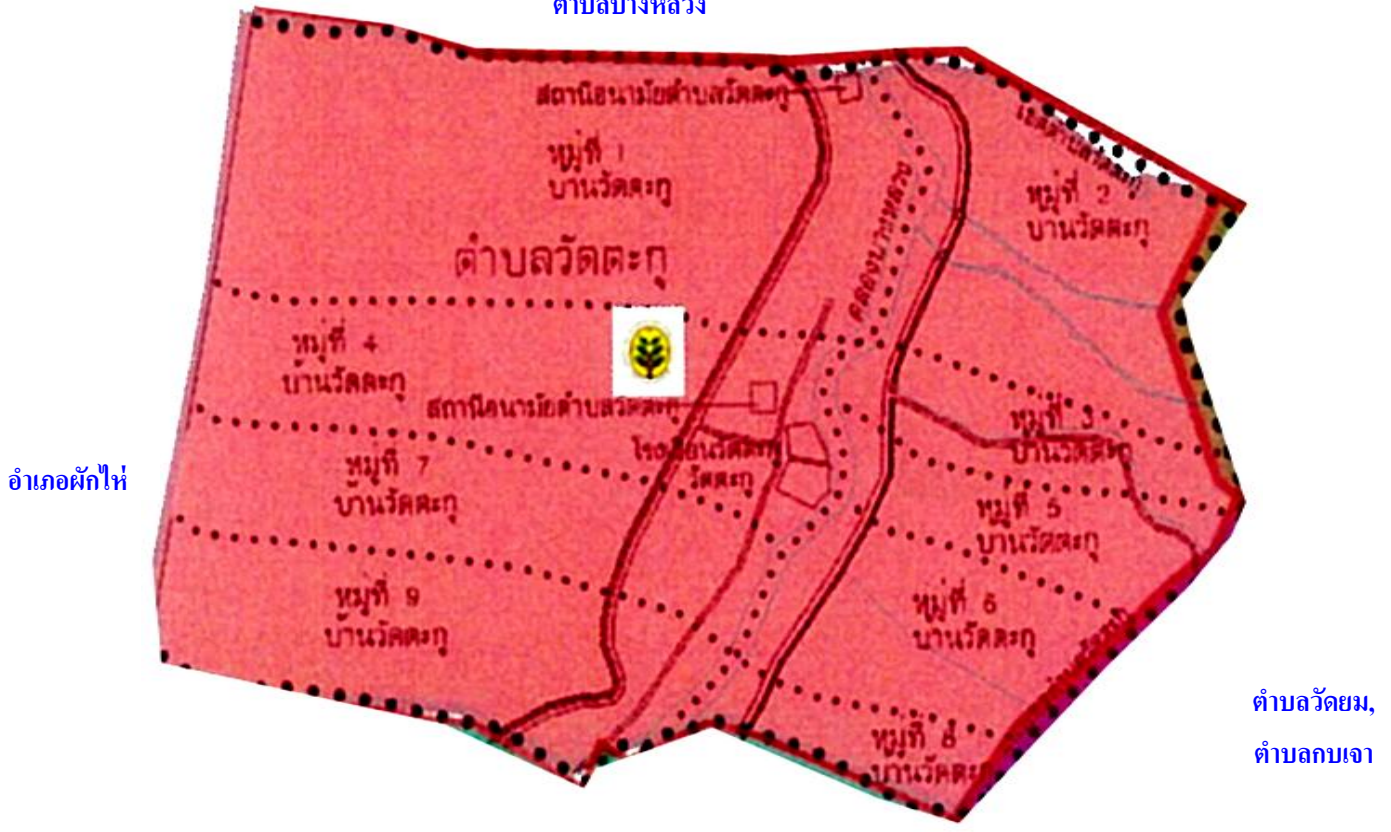
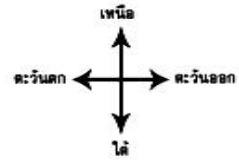
2.2 พื้นที่ปลูกจริง

ตำบลน้ำเต้า มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน 2,718 ไร่ เกษตรกร 90 ครัวเรือน ครอบคลุม 9 หมู่บ้าน โดยเป็นพื้นที่นาปรัง 2,718 ไร่

ตำบลวัดตะกู

ตำบลบางหลวง

การถือครองที่ดินตำบลวัดตะกู		
พื้นที่ถือครองทั้งหมด	4,149	ไร่
พื้นที่การเกษตร	3,737	ไร่
นาข้าว	2,718	ไร่
ไม้ผล	237	ไร่
พืชผัก	62	ไร่
ไม้ดอกไม้ประดับ	1	ไร่
ครัวเรือนทั้งหมด	462	ครัวเรือน
ครัวเรือนเกษตรกร	213	ครัวเรือน
ประชากรทั้งหมด	1,596	คน
ชาย	417	คน
หญิง	841	คน

	ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี
	ศูนย์ข้าวชุมชน
	ศูนย์บริหารศัตรูพืชชุมชน

R : Remote Sensing การจัดการระบบการส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลได้รวดเร็วฉับไว ผ่านการสื่อสารระยะไกล เช่น

- เข้าถึงข้อมูลองค์ความรู้ด้านการผลิตข้าวของหน่วยงานกระทรวงเกษตรทาง Website ต่างๆ
- สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เช่น ศพก. สบกด. ศจช. ศคปช. อกม.
- การเผยแพร่ข่าวสารโดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
- กรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดฯ
- หอกระจายข่าว
- จากสื่อสาร โดย Social Network โทรศัพท์ไลน์ เฟสบุค ฯลฯ
- VDO
- เอกสารแผ่นพับ
- พบปะพูดคุย/ อบรม/ ประชุม/เวทีประชาคม

C : Community Participation การบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
และให้เกษตรกรในพื้นที่มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่

1. เกษตรกร
2. อคม.
3. สบกด.
- 4.อบต.
- 5.พด.
- 6.กตข.
- 7.ปกครอง

วัตถุประสงค์การผลิตข้าวตำบลวัดตะกู

1. เพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าว
2. เพื่อลดความเสี่ยงต่อการระบาดของศัตรูข้าว
3. เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวโดยเฉลี่ยต่อไร่
4. เพื่อประสิทธิภาพการผลิตข้าว

5. การกำหนดพื้นที่เป้าหมายการผลิต

5.1 พื้นที่ที่อยู่ในเขต Zoning หรือเขตเหมาะสม

ตำบลวัดตะกูมีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว จำนวน 2,988 ไร่

- เป็นพื้นที่ปลูกข้าวจริง จำนวน 2,718 ไร่
- เป็นพื้นที่ปลูกพืชชนิดอื่น จำนวน 270 ไร่
- ไม่ได้ใช้สำหรับการเพาะปลูกใดๆ จำนวน - ไร่

5.2 พื้นที่ที่อยู่นอกเขต Zoning หรือเขตไม่เหมาะสม

ตำบลวัดตะกูมีพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว จำนวน 461 ไร่

- เป็นพื้นที่ปลูกข้าวจริง จำนวน.....-.....ไร่
- เป็นพื้นที่ปลูกพืชชนิดอื่น จำนวน..... 30.....ไร่
- ไม่ได้ใช้สำหรับการเพาะปลูกใดๆ จำนวน 431 ไร่

5.3 พื้นที่ที่อยู่นอกเขต Zoning หรือเขตไม่เหมาะสม

- จำนวน 461 ไร่

6.การวิเคราะห์ปัญหาการผลิตข้าวของตำบลวัดตะกู

จุดแข็ง (S) Strengths

- 1.มีการผลิตพันธุ์ข้าวที่ส่งเสริม
- 2.เกษตรกรประกอบอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลัก
- 3.พื้นที่ปลูกข้าวอยู่เขตชลประทาน
- 4.พื้นที่เหมาะสมในการปลูกข้าวสูง(S1)
- 5.มีเกษตรกรต้นแบบ
- 6.มีการรวมกลุ่มผู้ใช้น้ำ
- 7.มีการจัดการศัตรูพืชชุมชน
- 8.มีการจัดระบบการปลูกพืช

จุดอ่อน (W) Weaknesses

1. มีการผลิตข้าวต้นทุนสูง
2. พื้นที่ปลูกข้าวส่วนใหญ่เป็นนาเช่า
3. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงวัย
4. พื้นที่ปลูกข้าวอาศัยน้ำจากชลประทานเกษตรกรต้องแข่งขันแย่งน้ำในการทำนา
5. มีแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไม่เพียงพอต่อพื้นที่
6. เกษตรกรขาดการปรับปรุงดิน เช่น ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยพืชสด ไม่เผาตอซัง
7. เครื่องบรรจุก้นที่ไม่ทันสมัย

โอกาส (O) Opportunities

1. ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศ
2. ข้าวเป็นอาหารหลักของคนไทย
3. รัฐบาลให้ความสำคัญมาตลอด
4. มีจุกับซื้อข้าวในอำเภอและจังหวัด

อุปสรรคหรือข้อจำกัด (T) Threats

1. ราคาผลผลิตไม่แน่นอน
2. พื้นที่ปลูกข้าวประสบภัยภัยธรรมชาติ น้ำท่วม ฝนแล้ง วาตภัย
3. ขาดน้ำช่วงฤดูการปลูกข้าวนาปรัง
4. ผลผลิตตกต่ำ

ปัญหาการผลิตข้าวของวัดตะกู

1. ขาดการจดบันทึกบัญชีฟาร์ม
2. ขาดพันธุ์ข้าวเมล็ดพันธุ์ดี
3. ข้าวขาดคุณภาพที่ดี
4. มีศูนย์ข้าวชุมชนในพื้นที่ไม่เพียงพอ
5. ขาดการปรับปรุงดิน
6. ต้นทุนการผลิตสูง
7. ขาดการเพิ่มผลผลิต
8. ขาดเกษตรกรรุ่นใหม่
9. ชลประทานไม่ทั่วถึง
10. ขาดลานตากข้าวเพื่อลดความชื้น

S : Specific Field Service การให้บริการเกษตรกรอย่างเฉพาะเจาะจงในพื้นที่ พัฒนาเกษตรกรตามความต้องการของเกษตรกรอย่างมีเป้าหมาย

1.พื้นที่เหมาะสมในการปลูกข้าว (S1) จำนวน 2,988 ไร่

-เพิ่มพื้นที่การปลูกข้าว

-ส่งเสริมการผลิตข้าวที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน GAP

-เพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น

-ลดต้นทุนการผลิตโดยใช้สารชีวภัณฑ์และปุ๋ยน้ำสังเคราะห์แสง ไม่เผาตอซัง

-ส่งเสริมการผลิตข้าวเพื่อบริโภค เช่น หอมมะลิ ไรซ์เบอร์รี่

2.พื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว (S3+ N) จำนวน 461 ไร่

-จัดระบบการปลูกพืช

-ส่งเสริมการฝึกอาชีพ

แนวทางพัฒนา

1.จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.ลดต้นทุนการผลิตข้าว การใช้บิวเวอเรีย

3.จัดทำปฏิทินการปลูกข้าว

4.การใช้สารชีวภัณฑ์

5.ศึกษาศัตรูธรรมชาติ

6.การจัดทำบัญชีฟาร์ม

7.การใช้ปุ๋ย ถูกเวลา ถูกอัตรา ถูกวิธี

8.การใช้พันธุ์ข้าวให้เหมาะสม

9.ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

ผลคาดว่าจะได้รับ

1.เกษตรกรลดต้นทุนได้ ประมาณ 60 ราย

2.ได้เรียนรู้การจัดการศัตรูพืชชุมชน

3.ข้าวมีคุณภาพดี

4.มีเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้

